

واقعیت‌های تلخی از زندگی کارگران مهاجر افغان در ایران

من مهاجرم
من زنم، مَرَدَم، کودکانم / فقیر، غیرقانونی، بدون مدرک، بدون حق و حقوق! / بدون کار / مخفی / طفیلی؟ /
سودجو، شاید ... ؟
نه! نه! فقط مخفی
نه متعلق به جایی‌ام که از آن گریخته‌ام / که تحت تجاوز و بمباران است،
نه به کشوری که آرزوی رسیدن به آن را دارم / و نه به جایی که از آن می‌گذرم...
فقط مخفی! مخفی!
هیچ جایی به من خوش آمد نمی‌گویند، / در همه جا غریبه هستم
حتی میان نوع بشر!

پروانه- ق (۱) از زمان انقلاب ۵۷ و با شروع جنگ تحمیلی و چند دهه جنگ‌های داخلی در افغانستان، بین ۷ تا ۸ میلیون افغان از کشورشان آواره کشورهای همسایه مانند ایران، پاکستان و ترکیه شدند. سیدحسین عالمی‌بلخی، وزیر امور مهاجرین و عودت‌کنندگان افغانستان در یک گفتگوی اختصاصی با خیرگزاری آناتولی، «جمعیت افغان‌ها در ایران را حدود دو میلیون و ۳۴۰ هزار تن اعلام کرد» (۲).

آمارهای دیگری حاکی از این واقعیت می‌باشند که نزدیک به سه میلیون افغان در این سه دهه از طریق مرزهای همجوار با ایران وارد کشور شدند و در حدود سه درصد جمعیت ایران را تشکیل می‌دهند. البته تاکنون از سوی «مرکز آمار ایران» و «طرح آمارگیری نیروی کار» ارقام روشنی درباره تعداد نیروی کار افغان و سهم آنان در اقتصاد ایران منتشر نشده است. در صورتی که کارگران افغان در تحکیم پایه‌های اقتصادی ایران نقش ارزنده و مهمی داشته و دارند.

با گذشت بیش از سه دهه، این مهاجرین با مشکلات و مصائب بیشماری برای زندگی در ایران روبرو شده اند. اما با این همه آنها سعی و تلاش کرده اند به اشکال گوناگون خودشان را با روند زندگی و فرهنگ مردم ایران کمابیش همراه سازند. در این سالها پیوندهای اجتماعی زیادی بین مهاجران افغان و مردم ایران ایجاد شده است. در عین حال محدودیت‌ها علیه پناهندگان و مهاجرین افغان در این دو دهه آخر بسیار شدید بوده است. آنها دهه هاست که در ایران زندگی می‌کنند و فرزندانشان در ایران متولد و بزرگ شده اند. مهاجرین افغان با زندگی روزانه مردم ایران ارتباط نزدیک و همه جانبه ای دارند. و منطقی‌تر آنکه می‌بایستی وضعیت اقامت‌شان قانونی و دائمی شده باشد. اما واقعیت سخت زندگی افغان‌ها در ایران حکایت از مشکلات عدیده ای می‌کند.

منطقاً همه فرزندان خارجی و افغانستانی‌هایی که مشخصاً از سالیان پیش در ایران متولد و بزرگ شده اند باید ایرانی محسوب شوند زیرا آنها در فرهنگ و جامعه ما جا افتاده اند و والدین آنها نیز بعد از گذشت سال

ها باید به عنوان شهروندان ایرانی محسوب شوند و از حقوق شهروندی کامل برخوردار باشند. اما جمهوری اسلامی همچنان از دادن اقامت و حقوق شهروندی به آنها خودداری می‌کند.

دختران ایرانی و ازدواج با مردان افغان

در سال‌های اقامت قانونی یا «غیر قانونی» مهاجرین و پناهندگان افغان در ایران، ده‌ها هزار تن از دختران ایرانی با مردان افغانی ازدواج کرده‌اند. حاصل این ازدواج‌ها تولد کودکانی بوده است که اغلب در ایران بدنیا آمده‌اند و در حال حاضر هم در ایران زندگی می‌کنند. اما تاکنون از داشتن تابعیت و اقامت محروم مانده‌اند. این کودکان از تحصیل، آموزش، بهداشت و امکانات برابر با سایر کودکان ایرانی بهره‌مند نیستند. در سال‌های گذشته بسیاری از افغان‌ها به زور به کشورشان دبیور شده‌اند. بسیاری از زنان ایرانی با رفتن همسران‌شان با فرزندان بی‌تابعیت خود در جامعه سرگردان می‌باشند. تعداد این زنان و کودکان بنا به آمارهای متعددی که در مطبوعات ایران انتشار یافته است به چند صد هزار نفر بالغ می‌شوند.

بکارگیری خشونت برای دبیورت افغان‌ها از ایران

در سال‌های اخیر، برخورد نیروهای انتظامی و اطلاعاتی با کارگران و مهاجرین افغان بسیار خشونت‌آمیز بوده است و دستگیری‌ها در سطحی وسیع انجام گرفته است. ارگان‌های انتظامی در نقاط مختلف کشور به طرزی تحقیرآمیز زنان و کودکان افغان را دستگیر و به اردوگاه‌های مرزی برای بازگشت اجباری روانه می‌کنند. در مناطقی که افغان‌ها در آنجا زندگی می‌کنند فضای رعب و وحشت حاکم کرده‌اند. این برخوردهای خشونت‌آمیز باعث نگرانی بسیاری در میان افغان‌های مقیم ایران شده است. فشار و کنترل مدارک شناسایی افغان‌ها به شکل ناهنجار و تحقیرآمیزی شدت یافته است. مسئولین دولتی ایران برای دستگیری و سرکوب افغان‌های مهاجر بشدت به افغان‌ستیزی و نژادپرستی دامن می‌زنند و در تبلیغات خود در ذهن مردم فرا افکنی می‌کنند و کاسه کوزه بحران بیکاری را بر سر آنان می‌شکنند. آنها می‌گویند که دلیل بیکاری در ایران وجود مهاجرین افغان است زیرا آنان فرصت‌های اشتغال را از بیکاران ایرانی گرفته‌اند. آنها مدام چهره‌ای جنایتکار و قاچاقچی از افغان‌ها در مطبوعات و دیگر وسائل ارتباط جمعی ترسیم می‌کنند. سالهاست بخشی از مردم ایران و البته اغلب مسئولان از طریق رسانه‌ها و بلندگوهای رسمی، یکی از دلایل رشد ناهنجاری‌های اجتماعی در ایران را مهاجران افغان می‌دانند. عباس عراقچی، معاون وزیر امور خارجه ایران صبحت از اخراج مهاجران افغان کرده و دلیل این کار را هزینه بالای حضور آنها برای دولت دانسته و گفته آنها دو میلیون فرصت‌شغلی را اشغال کرده‌اند، سالانه سه تا پنج میلیارد دلار از کشور خارج می‌کنند، سالانه ۲۸۰ میلیون یورو هزینه دانش‌آموزان و ۳۴۵ میلیون یورو هم هزینه دانشجویان افغانستانی می‌شود. او که مهاجران افغانستانی را «آوارگان» خطاب کرده مدعی شده آنها سالانه هشت میلیارد دلار برای ایران هزینه دارند(۳).

روشن است که معاون وزیر امور خارجه دولت حسن روحانی برای توجیه سیاست غیر انسانی دولت جمهوری اسلامی چاره‌ای جز کلی‌گویی، دروغ‌گویی، جوسازی و افغان‌ستیزی نمی‌بیند و با این کار خود قصد این را دارد که ایرانی‌ها را علیه افغان‌ها برانگیزاند. در واقع جناب معاون وزیر به همراه

دستگاه‌های اجرایی سعی در منحرف نمودن اذهان عمومی و سرپوش گذاشتن بر روی مسایل حاد موجود در جامعه دارد.

کارگران افغان در ایران

نزدیک به سه میلیون افغان در ایران زندگی می‌کنند. نصف این جمعیت غیرقانونی و فاقد اجازه اقامت هستند و در هیچ آماری وجود خارجی ندارند. در تمام این سالهای کارگران افغان از همه حقوق کار مانند، بیمه و درمان، دستمزد مناسب، امنیت شغلی و... محروم بوده‌اند. در ناامنی کامل به کار مشغولند. مهاجران افغان در ایران به نام «افاغنه» دایما تحقیر می‌شوند. کارگران افغان زیادی وجود دارند که بعد از روزها و گاه ماه‌ها کار، نتوانسته‌اند مزد و معاش‌شان را از کارفرما دریافت کنند. اینها نمونه‌هایی از رنج‌هایی است که مهاجران افغان در ایران متحمل می‌شوند. آنها در ایران بخش پراکنده و بشدت تحت سرکوب طبقه کارگر را تشکیل می‌دهند. کارگران افغان هیچگاه از حق و حقوق مشابه کارگر ایرانی برخوردار نبوده‌اند. از یارانه‌ی نقدی محروم هستند. روزانه ۱۲ ساعت کار می‌کنند و دستمزدهای آنها از کارگران ایرانی کمتر است..

کارگران افغان در چه بخش‌هایی اشتغال دارند؟

کارگران افغان بیش‌تر در کارهای سخت ساختمانی، در کوره‌پزخانه‌ها، کارگاه‌های کشاورزی، چوپانی، باغبانی، عملیات حفر کانال‌های فاضلاب، چاه‌کشی و دیگر کارهایی که ایرانی‌ها معمولاً کمتر حاضر به انجام آنها هستند کار می‌کنند. در واحدهای تولیدی و صنعتی بندرت به آنها کار می‌دهند.

یک- گروه کوره‌پزخانه‌ها: مشاغل آهک‌پزی (گچ‌پز، آهک‌پز، کیسه‌زن و کوره‌خالی‌کن)، مشاغل آجرپزی (کوره‌چین، قالب‌زن، کوره‌سوز و خشت‌زن کوره)؛

دو- گروه کارهای ساختمانی: مشاغل امور ساختمانی (بسته‌بندی مصالح ساختمانی، چاه‌کن، حفار تونل، آسفالت‌کار، بتون‌ریز، تعمیر کوره آجرپزی، مشاغل بلوک‌زنی و موزاییک‌ساز، بتون‌ساز، بلوک‌ساز، پله‌ساز، تیرچه‌ساز و پرس‌کار موزاییک)، مشاغل سنگ‌بری و سنگ‌تراشی (برش‌کار سنگ، کارگر دستگاه سنگ‌بری، کارگر سنگ‌تراش، صیقل‌کار سنگ، سنگ‌کوبی و برش‌کاشی)، مشاغل راه‌سازی و معدن (کارگر پل‌سازی، کارگر تعمیر و نگهداری تونل، کارگر استخراج معدن و کارگر حفار معدن)؛

سه- گروه کارگاه‌های کشاورزی: مشاغل کشاورزی (کارگر بیل‌زن، کارگر زراعتکار، کارگر سمپاش و کارگر علوفه‌جمع‌کن)، مشاغل مرغداری و دامداری (دام‌پرور و دامدار، چوپان و متصدی مرغداری)، مشاغل کشتارگاه (سلاخ‌دام و طیور، پوست و پرکن، سیرابی و روده پاک‌کن، جمع‌آوری ضایعات و فاضلاب کشتارگاه)، مشاغل چرم‌سازی و سالامبورسازی (اهک‌زن، چرم‌ساز، ماشین‌کار شستشوی پوست، کارگر مواد شیمیایی و سالامبورساز)؛

چهار- سایر گروه‌های شغلی: سوزاندن و امحاء زباله، بازیافت مواد شیمیایی، کوره‌ریخته‌گری، حنا‌سای، تولید کود شیمیایی، کمپوست‌سازی و ... (۴).

با این حساب دلیل بیکاری کارگران ایرانی، کارگران زحمتکش افغان نمی‌باشند. ما در این مقاله به اشکال مختلف با مراجعه به فاکتورهای مختلف این واقعیت را نشان خواهیم داد که کارگران افغان عامل بیکاری گسترده در این ایران نیستند!

اشتغالزدایی از افغان‌ها در ۱۴ منطقه

از چند سال پیش حضور مهاجرین افغان در ۱۴ ولایت کشور مانند؛ آذربایجان شرقی، اردبیل، زنجان، کردستان، کرمانشاه، ایلام، چهارمحال بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد، گیلان، مازندران ممنوع شده است. در واقع مهاجرین افغانستانی حق کار کردن و حتی حق عبور و مرور و اقامت در این مناطق ۱۴ گانه را ندارند.

بنابراین منطقاً باید در این مناطق که اشتغال و تردد افغان‌ها ممنوع شده است، بیکاری کمتر و اشتغال وضعیت نسبتاً بهتری داشته باشد، با این وجود طبق آمار، این ۳۱ منطقه، بالاترین نرخ بیکاری را در کشور دارند. و از میان این ۳۱ منطقه، ۱۱ تای آن جزء لیست مناطقی است که حضور مهاجرین افغان در آنجا ممنوع شده است. در این مناطق ۱۱ گانه وضعیت بیکاری بیه‌رغم ممنوعیت اشتغال کارگران افغانی به مراتب بدتر از مناطقی است که مهاجرین افغان در آنجا اجازه حضور و اشتغال دارند است. با

این حساب، این واقعیت نشان می دهد که ادعای مسئولین دولتی که می کوشند کارگران افغانی را از عوامل عمده بیکاری معرفی کنند واقعیت ندارد. به عنوان مثال درصد بیکاری در استان های خراسان رضوی، اصفهان و قم که بیشترین تعداد کارگران مهاجر افغانستانی در آنجا کار می کنند، پایین تر از نرخ بیکاری در استان هایی مانند مازندران، کهگیلویه و بویر احمد و کردستان است که مهاجران افغان حق ورود به آنجا را ندارند.

در حدود ۷۰ درصد افغانستانی ها در ۶ استان کشور متمرکز هستند و این استان ها اتفاقاً دارای نرخ بیکاری پایینی هستند بنابراین حضور کارگران مهاجر نمی تواند موجب افزایش بیکاری کارگران ایرانی باشد بلکه برعکس بیکاری به برنامه ریزی و سیاست های کلان اقتصادی دولت ارتباط دارد و عملکرد ضعیف اقتصادی دولت جمهوری اسلامی عامل اصلی بیکاری در کشور است.

جدول ۲- نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان‌های کشور طی سال‌های ۹۶-۱۳۹۰ و ناب

شرح	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
کشور	۱۲.۳	۱۲.۱	۱۰.۴	۱۰.۶	۱۱.۰	۱۲.۴
آذربایجان شرقی	۸.۸	۱۲.۲	۹.۶	۷.۸	۷.۳	۱۰.۸
آذربایجان غربی	۱۳.۰	۱۱.۰	۹.۳	۹.۹	۱۰.۹	۱۱.۰
اردبیل	۱۲.۷	۱۳.۳	۱۲.۳	۱۱.۳	۱۲.۸	۱۵.۳
اصفهان	۱۳.۲	۱۳.۷	۱۰.۹	۱۲.۴	۱۳.۸	۱۴.۶
البرز	۱۹.۳	۱۴.۹	۱۰.۷	۱۱.۷	۱۳.۲	۱۴.۳
ایلام	۱۵.۷	۱۷.۲	۱۳.۸	۱۱.۱	۱۱.۶	۱۱.۶
بوشهر	۱۱.۰	۱۱.۶	۹.۰	۹.۰	۹.۷	۱۱.۳
تهران	۱۱.۳	۱۱.۶	۹.۹	۸.۳	۸.۱	۱۱.۶
چهارمحال و بختیاری	۱۳.۳	۱۰.۸	۱۰.۷	۱۵.۰	۱۶.۲	۲۰.۲
خراسان جنوبی	۸.۲	۶.۳	۸.۰	۷.۶	۸.۶	۱۰.۷
خراسان رضوی	۹.۱	۸.۶	۷.۹	۱۰.۸	۱۳.۳	۱۳.۲
خراسان شمالی	۱۲.۱	۱۰.۵	۱۲.۴	۱۴.۲	۱۱.۱	۱۱.۲
خوزستان	۱۰.۵	۱۲.۷	۱۳.۱	۹.۹	۱۰.۹	۱۲.۷
زنجان	۸.۴	۱۱.۲	۹.۹	۹.۸	۹.۶	۹.۷
سمنان	۱۰.۳	۹.۶	۷.۴	۱۱.۳	۸.۴	۸.۶
سیستان و بلوچستان	۹.۹	۱۰.۳	۱۱.۴	۱۰.۹	۱۱.۵	۱۲.۹
فارس	۱۸.۵	۱۶.۷	۱۳.۳	۱۳.۴	۱۳.۱	۱۱.۴
قزوین	۱۲.۴	۱۲.۰	۱۰.۳	۱۱.۹	۱۱.۷	۱۱.۶
قم	۹.۸	۱۱.۳	۷.۷	۹.۳	۱۱.۳	۱۱.۲
کردستان	۱۴.۰	۱۳.۹	۱۳.۶	۱۱.۶	۱۳.۳	۱۵.۲
کرمان	۱۲.۱	۷.۷	۶.۱	۶.۹	۷.۹	۱۱.۵
کرمانشاه	۱۵.۷	۱۶.۱	۱۴.۶	۱۵.۷	۱۷.۶	۲۲.۰
کهگیلویه و بویراحمد	۱۴.۱	۱۲.۲	۱۶.۵	۱۴.۸	۱۷.۷	۱۳.۲
گلستان	۸.۷	۸.۹	۵.۸	۱۲.۴	۱۱.۸	۱۲.۶
گیلان	۱۶.۶	۱۵.۵	۱۳.۶	۱۳.۲	۱۱.۰	۱۱.۳
لرستان	۱۹.۳	۲۰.۰	۱۷.۱	۱۴.۹	۱۳.۳	۱۳.۰
مازندران	۱۰.۴	۹.۷	۱۱.۰	۱۲.۷	۱۲.۱	۱۱.۶
مرکزی	۱۱.۰	۱۰.۳	۸.۶	۷.۰	۷.۹	۷.۳
هرمزگان	۱۱.۰	۱۱.۵	۷.۴	۱۰.۳	۱۱.۹	۱۰.۳
همدان	۱۲.۴	۹.۶	۷.۷	۷.۷	۸.۵	۹.۵
یزد	۶.۰	۹.۰	۶.۵	۷.۸	۱۱.۲	۱۲.۸
استان‌های دارای نرخ بیکاری بالاتر از متوسط کشور	۱۴	۱۳	۱۵	۱۸	۱۹	۱۳
تعداد						
درصد	۴۵.۰	۳۹.۰	۴۸.۰	۵۸.۰	۶۱.۸	۴۲.۰

منابع: استعلام توسط مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بر پایه نتایج طرح آمارگویی نیروی کار مرکز آمار ایران در سال‌های ۹۶-۱۳۹۰ انجام شده است.

● استان دارای بالاترین نرخ بیکاری

● استان دارای پایین‌ترین نرخ بیکاری

*نمودار وضعیت بیکاری در ایران در سال ۹۷ (۵)

چه بخش هایی از جمعیت ایران بیکار هستند؟

تحقیقات بسیاری نشان می دهند که افغانستانی های مهاجر بیشتر در کارهایی اشتغال دارند که نیازی به تحصیلات دانشگاهی نیست. در واقع غالباً میان کارجویان ایرانی و مهاجران افغانستانی، رقابت شغلی وجود ندارد و مهاجران، جانشین جوانان ایرانی در بازار کار نمی شوند، بلکه آنها در مشاغلی به کار مشغول می شوند که ایرانی های عمدتاً تحصیل کرده، تمایل و توانمندی لازم به انجام آنها ندارند. در حقیقت بین کارجویان ایرانی و مهاجران افغانستانی، رقابت شغلی وجود ندارد و مهاجران، جانشین جوانان ایرانی در بازار کار نمی شوند.

در نمودار بالا ما شاهد هستیم که جوانان یا افراد جویای کار در ایران بیشتر از میان تحصیل کردگان بالای دیپلم می باشد. بیش از ۲۰ درصد جمعیت فعال با مدرک لیسانس در کشور بیکار هستند. این در حالی است

که نرخ بیکاری افراد با مدرک تحصیلی زیر دیپلم ۸,۷ درصد است. اگر فردی با مدرک فوق‌لیسانس در سال ۹۷ در جست‌وجوی شغل بوده، به احتمال

۱۵/۳ درصد بیکار مانده است؛ اما اگر فردی با مدرک زیر دیپلم به دنبال کار می‌رفت، احتمال

بیکاری‌اش در حدود ۸/۷ درصد می‌بود. در بین تمام مدارک تحصیلی، بالاترین نرخ بیکاری را لیسانس‌ها داشته‌اند. تقریباً یک پنجم از افراد لیسانسه در سال گذشته، از جست‌وجوی شغل به نتیجه‌ای نرسیدند. این داده‌ها می‌تواند از نزول کیفیت بازار کار ایران حکایت کند. در نمودار بالا دارندگان مدارک دیپلم، کاردانی، لیسانس و فوق‌لیسانس نرخ بیکاری بیشتری دارند. بنابراین برخلاف تصور بخش زیادی از مسئولان دولتی و کشوری، مهاجران افغانستانی جانشین جوانان ایرانی در بازار کار نمی‌شوند، بلکه آنها مشاغلی را اشغال می‌کنند که ایرانی‌های عمدتاً تحصیل‌کرده، تمایل انجام آن را ندارند. بیش از ۶۵ درصد افراد بیکار، در مقطع فوق دیپلم تا فوق‌لیسانس هستند. بدین ترتیب می‌توان تأکید کرد که بیکاری عمده در ایران در میان تحصیل‌کردگان است و ثانیاً کارگران کم‌سواد و بی‌سواد در ایران دارای نرخ بیکاری زیاد نیستند. بنابراین افغانستانی‌ها جای فارغ‌التحصیلان و نیروی انسانی ماهر و متخصص را نگرفته‌اند. (۶)

جمعیت فعال (میلیون نفر)	
۱۱/۳	زیر دیپلم
۶/۳	دیپلم
۱/۴	کاردانی
۴/۵	لیسانس
۱/۵	فوق‌لیسانس و دکترای حرفه‌ای

به نوشته روزنامه دنیای اقتصاد، محمد رضا رحیمی، معاون اول رییس جمهوری اسلامی ایران، (در زمان احمدی نژاد گفته است: «قدرت‌های بزرگ، سه میلیون میهمان افغان را بر ما تحمیل کرده‌اند که اگر این تعداد افغان نباشند، آمار بیکاری کشور به صفر می‌رسد».

این ادعا که کارگران افغانستانی، فرصت‌های شغلی را پر می‌کنند و موجب بیکاری کارگران ایرانی می‌شوند دروغ و جعل بزرگی است که واقعیت ندارد. در ایران، ما متأسفانه با انبوهی از کلیشه‌ها و سوءتفاهم‌های جعلی و دروغین علیه مهاجرین افغانستانی مواجهیم. این کلیشه‌های جعلی و دروغین دائماً توسط مسئولین دولتی و اجرائی کشور دامن زده می‌شود.

کارگران ساده و سوء استفاده کارفرمایان از این اصطلاح

کارفرما برای فرار از پرداخت حقوق قانونی کارگران پسوند “ساده” را همراه کارگر کرده است. آمارهای

بسیاری در وسایل ارتباط جمعی ایرانی حاکی از این واقعیت است که ۷۰ درصد از مهاجران افغانستانی کارگران کم سواد و ساده هستند. شرایط دشوار زندگی و ده ها مشکل دیگر باعث شده که در ایران امکان تحصیل در حد لازم برای افغان ها فراهم نشود. طبق آمار مرکز آمار ایران، در حال حاضر بیش از ۵،۳ میلیون نفر در ایران بیکارند، اما کارشناسان تعداد بیکاران را بالغ بر ۶ میلیون نفر تخمین می زنند” (۷).

حوادث کار و نداشتن حمایت های قانونی از کارگران مهاجر و افغان

حوادث کار در ایران روزانه جان ده ها کارگر را می گیرد. تامین ایمنی در محیط های کار یکی از خواسته های به حق کارگران و تشکل های آنان می باشد. در واقع حوادث کار دومین عامل مرگ و میر ایران بعد از تصادفات در محیط های کار می باشد. در مورد حوادث کار نیمی از این حوادث در پروژه های ساختمانی اتفاق می افتند که در ۷۰ درصد این رخدادها، مرگ نیروی کار قطعی است. بیشترین شمار کارگران افغانستانی معمولاً در بخش ساختمان و ساخت و ساز کار می کنند و بایستی در کنار انواع تبعیضات با حوادث شغلی هم به ناچار سر کنند.

گذشته از کمبود آموزش، نظارت، وسایل ایمنی و بهداشتی که از عوامل حوادث کار محسوب می شود، موارد دیگری همچون نداشتن امنیت شغلی، عدم تمرکز کارگران به علت پرداخت نشدن حقوق آنان در موعد درست و معین، اضافه کاری و داشتن دو یا سه شغل برای جبران شرایط بد اقتصادی، را نیز باید به این عوامل افزود. کارگرانی که مشمول قانون کار نیستند، از آمارهای دولتی حوادث و مرگ و میر ناشی از کار حذف می شوند. کارگران ساختمانی روزمزد نیز مشمول قانون کار نمی شوند. خیل عظیمی از کارگرانی که مشمول قانون کار نیستند، از آمارهای حوادث ناشی از کار وزارت کار حذف می شوند. همه حوادث کار نه رسانه ای می شود و نه در آمارها قرار می گیرد.

مهمترین عوامل حوادث کاری، کمبود آموزش، نظارت، وسایل ایمنی و بهداشت می باشند. حوادث ساختمانی با حدود ۲ میلیون کارگر که در آن زمینه مشغول به کار هستند، بیش از نیمی از حوادث کار را تشکیل می دهد. برای مثال، سقوط از ارتفاع و اصابت سر کارگران با اجسام سخت، از حوادث رایج در آن زمینه است. این حوادث می تواند با داشتن وسایل ایمنی مثل کلاه های ایمنی، کمربند ایمنی، دستکش و کفش ایمنی، آسیب پذیری کارگران را کمتر کند.

بسیاری از کارگران ساختمانی و کارگران مهاجر، مشمول قانون کار نمی شوند. کارفرماها برای سودجویی، وسایل ایمنی کار تهیه نمی کنند. برای مثال، داربست های ساختمانی بسیار نازل و بی کیفیت است. ضریب اتفاق حادثه کاری برای کارگری که مجبور است اضافه کاری کند یا شغل دوم و سوم داشته باشد، به مراتب افزایش می یابد. کارگری که امنیت شغلی ندارد یا دستمزدش به تعویق می افتد، نمی تواند با تمرکز کار کند.

بخش قابل توجهی از کارگران افغانستانی در ایران در بخش ساختمان سازی و قسمت های سخت آن مانند تخریب مشغول به کارند. کارگران ساختمانی از کمترین حمایت های قانونی برخوردارند. به تبع مهاجر بودن و غیرقانونی بودن اینان از همین حداقل ها هم به کل محرومند. این کارگران بیشتر در معرض خطرات ناشی از آن (نقص عضو، از کار افتادگی و فوت) هستند. سقوط از ارتفاع، سقوط اجسام، ریزش آوار و دیواره گودبرداری، سقوط بالابر و برق گرفتگی شایع ترین مواردی است که کارگران ساختمانی با آن مواجه اند. با توجه به این که هر روزه کارگرانی در حین کار آسیب می بینند. ” آسیب هایی از

%D8%AF%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D9%85/1398088

(۳)- عراقچی: فشارها زیاد شود؛ مهاجرین را اخراج می‌کنیم+ ویدیو

<https://af.shafaqna.com/FA/327528>

(۴)- خبرگزاری صدای افغان (آوا)

[/https://www.avapress.com](https://www.avapress.com)

(۵)- نمودار وضعیت بیکاری در ایران در سال ۹۷

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/08/24/1875881/%D8%AC%D8%B2%D8%A6%DB%8C>

%D8%A7%D8%AA-%D8%A8%DB%8C%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DB%8C-31-

%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%AF%D8%B1-8-

%D8%B3%D8%A7%D9%84-%DA%AF%D8%B0%D8%B4%D8%AA%D9%87

(6)- اینفوگرافیک بیکاران به تفکیک مدرک تحصیلی

(۷)- نرخ بیکاری دو برابر نرخ اعلامی دولت است/ حدود ۶ میلیون نفر در بحران اشتغال + جدول

<https://www.mashreghnews.ir/news/813534/%D9%86%D8%B1%D8%AE->

%D8%A8%DB%8C%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DB%8C-%D8%AF%D9%88-

%D8%A8%D8%B1%D8%A7%D8%A8%D8%B1-%D9%86%D8%B1%D8%AE-

%D8%A7%D8%B9%D9%84%D8%A7%D9%85%DB%8C-%D8%AF%D9%88%D9%84%D8%AA-

%D8%A7%D8%B3%D8%AA-%D8%AD%D8%AF%D9%88%D8%AF-%DB%B6-

%D9%85%DB%8C%D9%84%DB%8C%D9%88%D9%86-%D9%86%D9%81%D8%B1-

%D8%AF%D8%B1

(۸)- انسان غیرقانونی حق درمان ندارد، سایت کانون مدافعان حقوق کارگر